

Esc de done ori in septemana: **Joi-a** si **Dominec'a**; era candu va pretinde im-
portantia materieloru, va esi de trei sau
de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune,
pentru Austria:
pe unu intregu 8 fl. v. a.
diuimate de anu 4 fl. v. a.
patrariu 2 fl. v. a.
pentru Romania si strainetate:
pe unu intregu 12 fl. v. a.
diuimate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core-
spondinti ai nostri, si de dreptulu la Re-
dactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde
sunt a se adresa si corespondintiele, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea si
speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor
primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anuntle si alte comunicatiuni de
interes privat — se raspunde cate 7 or.
pe linia; repetirile se facu cu pretiu sca-
diatu. Pretulu timbrului cate 60 cr. pen-
tru una data se antocipa.

Budapesta, in 7 fauru n-

Alsatia si *Lorena*, mandrele fiice ale
Franciei, rapite cu fortia de *Bismark* si
Wilhelm, dilele trecute pentru prim'a ora
fusera chiamate la urna spre a alege de-
putati la parlamentulu din Berlinu alu
Germaniei, si ele — dupa scirile sosite,
pretotindenea alesera, in tote 15 cercurile,
totu barbati resoluti si pronunciatu
opositiunali facia de Germania si poli-
tic'a ei de astadi. Lupt'a a fost grea,
caci cei de la putere nemicu n'au lasatu
nefositulu, pentru d'a areta lumoi prin
resultatu alegeriloru, cumca populu
aceloru provincie nu este francesu,
si *Germanu*, si — deja s'a impacatu cu
idei'a de incorporatiune a sa la Germa-
nia. S'a doveditu insa tocma din contra!

Parlamentulu Germaniei alalta-ieri
s'a deschisu. In cuventulu de tronu, ce-
titu de principele *Bismark* in numele
Imperatulu *Wilhelm*, constata tocmai, ca
Alsatia si *Lorena*, cari lungu timpu au
fost instrainate de catra mam'a Germa-
nia, acum pentru prim'a ora sunt repre-
zentate constituionalmente in consiliulu
legelatiunei comune. Atara de acest'a in-
sara deslucirile necesari despre starea
Imperiulu si a afaceriloru sale militari
si finantiari. In fine atinge bunele dispu-
sitiuni de pace in Europa, mai alesu prin
propriarea si contielegerea personale
aceloru trei Imperati potericu.

In *Prussia*, specialmente in provin-
cia *Posen*, dilele trecute se essecuta pri-
mulu martiriu alu persecutiunei politice-
sericesci. *Archiepiscopulu conte Ledo-
wowski*, dupa-ce medilócele coercitive
ale mai menunte nu folosira nemic'a,
pre a-lu abate de la agitatiunea lui
pentru nedependinti'a bisericeu catolice
de legile politice, — intr'o buna dema-
nati'a, tare timpuriu, fu sculatu din patu,
restatu si deportatu la inchisóre — mai
intaiu la *Francofurt* langa *Odera*, de unde
se dice ca va fi dusu curendu la altu
locu mai securu. *Bismark* nu glumesce cu
ceea si asprimea; dar — unde va duce-o,
vom vedé.

In *Anglia* decusera alegerile pen-
tru parlamentu cu nespusa interesare si
— in multe locuri cu violentia chiar,

incatu dupa depesiele sosite, multe ca-
pete sparte si mani rupte si pete vinete
s'au portatu acasa de la urna, ba si de-
spre mai multe casuri de ucideri se face
insciintiare.

Astfelu vom pricepe, ca — cum s'a
intemplatu, de intre cunoscutele pana
acuma 420 de alegeri, 227 au esitu con-
servative, adeca in contra guvernului de
astadi, si numai 193 liberali. Dar mai
sunt inca vr'o 200 necunoscutu, cari potu
se coréga nefavorabil'a proportiune, ce
deca nu s'ar nimeri, apoi Ministeriulu dlui
Gladstone de secur nici nu va astepta des-
chiderea parlamentulu, ci de timpuriu
si-va luá catrafusele, facendu locu dlui
Disraeli, capulu conservativiloru.

Destulu ca, lucrulu nu se póte splicá
altfelu, de catu cumca — séu conservati-
vii au trebuitu se atace cu fortia pre li-
berali, séu liberalii au trebuitu se incerce
aperarea prin fortia de inetulu pre po-
tinte alu conservativiloru: si astfelu
s'au nascutu confictetele sangerose. —

Ministeriulu a invinsu!

Da; in caus'a drumulu de feru ori-
entale. Dar cum? —

Lumea cea superficiala — scia atá-
t'a, ca caus'a coticarielor de la acelu
drumu feratu, ca — naltulu ministeriu
magiaru si cu mamelucii sei au invinsu
in Diét'a tierci — cu o maiortate de 11,
séu de 13 voturi, si ca prin urmare —
biét'a tierca a mai luatú asupra-si o sar-
cina de vr'o 17 millióne fl.

Cum insa s'a intemplatu acest'a? —
Ce insemnate are acest'a? — Ce este
resultatulu, espresu prin situatiune? —
Acestea sunt intrebarile de interesu pen-
tru publiculu celu mai patrioticu, mai
aduncu cugetatoriu; aceste sunt intre-
barile, despre cari o carte intréga s'ar
poté serie, fora se le esauriedie. Noi vom
se ne incercamu a atinge si a luminá —
atát'a numai, precatu ajunge angustulu
spaciu ce ni stá la dispusetiune.

Ni se descopere ca positivu, ca —
nemic'a nu érá mai usioru, de catu a tran-
ti pre guvernulu la acesta ocaziune; dar
— stang'a centrale si partit'a centrului,
in a carora mane a fost sórtea ministe-
riulu, n'au aflatu de bine, adeca opor-

tunu — a-lu trantí. De aceea — corifeii
au strigatu si au votatu in contra pro-
iectulu guvernului, blamandu moral-
minte pre guvernulu, pe sub mana inasa au
staruitu, ca mai multi din taber'a loru,
in momentulu decisivu se se absentedie
de la urna. Este aceeasi manopera, carea
a practicat'o opositiunea magiara la
1861, cu adres'a si cu resolutiunea, si prin
care propria crede ea, ca a pacalitu pre
Austria, pre candu *rafneri'a* acesteia ni
augruga tierca mereu — prin inse-si me-
surele decretate de domni magiari ai
nostri!

Fie cum va fi; atát'a nu se póte negá,
ca — prin invingerea de marti-a trecuta
a guvernului magiaru in Diét'a tierci,
situatiunea nici nu s'a limpeditu, nici nu
s'a indreptatu, ma — confusiunea chiar
a crescutu, ér patri'a inca s'a mai cufun-
datu in noroiulu sarcineloru si nemoralei,
ce stau s'o innece!

Mai la vale unu d. colaboratore alu
nostru, ni face pre scurtu istoriculu cau-
sei drumulu feratu magiaru orientale si
ni indegeta calamitate materiale séu
finantiare, impreunata cu acelu drumu;
ér in catu, pentru partea politica éca cum
stamu!

Indata dupa votare, tote foile, adeca
si cele guvernamentale, au constatatu, ca
— resultatulu votarei nu este calificatu
d'a intari si sustiene pre guvernulu; — or-
ganele opositionali deci de a dreptulu
lu-provocara se se retraga frumosu, de
buna voie; ér cele dechitete, recomandate
in unanimitate, ca guvernulu nu dispune
de o maiortate compacta, securu, cu ca-
rea ar fi in stare a se apuca de lucrari
essentiali, de organizatiunile cu intetire
reclamate de tierca, si ele — desi nu de
adrechtulu, dar prin felu de felu de ar-
guminte i dau svatulu: séu a se retrage,
séu a dissólve Diét'a si a apelá la poporu.

Ei bine, aceste manifestatiuni nu
sunt bune, de catu d'a subsepá si celu
din urma restu de védia si autoritate
a guvernului, facendu chiar o calami-
tate, o fortia rea pentru tierca. Apoi cu
astfelu de guvernulu se ne procopsimu!

Destulu ca — lucrulu a ajunsu acolo,
incatu guvernulu insusi abia mai scie,
ca — ce se incépa? si — pare-ni-se ca

corifeii partitei sale s'au invoitu iu urma-
tor'i'a programa:

Prin totu felulu de medilóce, capa-
citari, promisiuni, amenintari, a incercá
se lege éra si la o alta, catu se póte de
compactu si absolutu pre maiortatea
mameluciloru, pentru de a-i mai sustie-
né viét'a — numai prin numerulu mai
mare alu seu; caci convictiunea, consci-
inti'a morale — de multu lipsesce acestei
drechtuni.

Deca acest'a n'ar succede, atunci
apoi a luá la deliberare a dóru'a cesti-
une: ca — ore fi va mai bine a dissólve
insusi acestu ministeriu Diét'a, séu — a
se retrage si a face locu altui-a, carele
s'o dissólve si se apeledie la tierca?

Dar in fine — multi, forte multi
tieniu, ca confusiunea si incertitudinea
nu va durá, de catu pona la retornarea
M. Sale de la *Petropole*, adeca cam pona
pe la incheierea acestei lune, séu ince-
putulu lunei lui martiu.

Vom vedé. Spre tota intemplanrea
reulu cresce; tierca si popórale suferu
totu mai multu; netrebnióca politiceu
magiare devine totu mai evidinte. —

Budapesta, in 7 fauru n. 1874.

De alalta-ieri, joi, deputatii nationali
romani si serbi, adunati in clubu, tienu con-
ferintie seriéa, consultandu asupra pasiloru,
ce intre imprejurarile de facia — ar fi a se
face intru interesulu principalu cause, a cau-
sei nationale, pentru carea mai vertosu au fost
ei alesi — cu atátes sacrificia si tramisi la
Diét'a ungréscu din partea poporulu nostru.
Mai tota diu'a dupa média, pana tardiu
sér'a s'au continuatu consultatiunile alalta
ieri si ieri; ér astadi s'au invitatú cu fratiescu
incredere — la acelea si domni deputati ro-
mani si serbi din taber'a guvernamentale;
vom vedé cu ce succesu, sióce felu de resunetu
vor afá bunele lorú intentiuni la acei frati,
cari — si ei cu ocaziunea alegeriloru s'au pro-
misu naintea poporulu, ca vor stáruí la Dieta
pentru regularea si respectarea causei nati-
onale a poporulu, in care privintia inasa
pana acuma, in timpu de unu anu si diume-
tate, nu gasira ocaziune d'a-si rescumperá
parol'a de ómeni deómenia.

De ocamdata imprejurarile ni reco-
manda reserva incatu pentru obiecte si spe-
cialitati; dar la timpulu seu onorabilulu pu

FOISIÓRA.

OPREGULU SAVETEI,

revizuire istorica, cetita de *Grula Linba*,
advocatu, in siedinti'a din 1. fevr. 1874 a
societati literarie „*Petru Maioru*“
din Pesta.

Poporulu romanu e inca pucinu cunos-
cutu Europei civilizate, si intru catu e cunos-
cutu, e reu cunoscutu, pentru ca isvorulu cu-
scintiei — nu e istori'a etnografica obiép-
ta, ci diaristic'a germana-ovroéscu. Acést'a
e cea magiara, de nenumerate ori ne-a bat-
uturitu naintea lumii timbrandu-ne de lapa-
tari ale genului omenescu. Raru este deci,
un scrietoriu strainu, afora de francesi,
ilustre poporulu nostru dupa intregulu
liveru, asia adeca, precum elu in fapta e, cu
abitatiunile, dar si cu virtutile sale. Sufletulu
romanulu deci se bucura cu atátu mai multu
candu cate o data totusi cetesce si in atari
scrituri straine cate o descriere mai obiectiva,
si fidela si a unei séu altei virtuti a po-
pulu romanu.

Istorió'a carei am se-i dau cursu aci,
intemplatu in anulu trecutú pre timpulu
scrierulu, si s'a publicatu in diariulu „*P.*“
de aici, a carui redactiune e condusa
de unu de ovrei, inamici aprigi ai roma-
niloru. Ca unu ce curiosu amintescu ca, trei
de nainte de a se face publicatiunea acestei
revizuii in „*P. L.*“ unu domnu *Max Nor-*

dau, precum se vede totu din „*némulu alesu*“,
descriesce pe romani in foisió'a aceluasi
diariu cu cele mai urite si injurióse coloru.
Publicarea istoriei urmatorie a fost deci —
par' ca — o reparatiune, o desavuare, totu in
acea foia, a imbelatureloru diupanului *Max*.

Istori'a s'a petrecutu in Banatu, cottulu
Temisiului, apropo de *Monostoru*, anume in
satulu *J. . . .* cum ni-lu insémna istorisitoriuulu
celu ce a fost de facia la tote cele intemplate
si enarate, unde séu in locu séu in vecine-
tate — dupa cum deducu din naratiune, se
afia curtea si mos'a unui baronu si proprietariu
mare.

Éta cum se descrie ea, picantea si fru-
mos'a istoria:

Dlu Gotthold Friedebert, cavaleru de
Birkeburg, membru alu mai multoru socie-
tati literarie din Germania si Francia, septe-
man'a viitória are se vina óspe la mos'a
mea. *Dlu de Birkeburg* e unu b'nemeritatu
si renumitu archeologu, érá mai vertosu unu
cunoscetoriu fundamentale de anticitati, si
are de cugetu se faca in acesta specialitate
studia in jurulu nostru, atátu de interesante in
privintia istorica. Speru, de administratore, ca
i vei face tote onorurile ce se cuvintu demnulu
meu óspe. Me vei deoblegá, daca i vei face
cátu mai placuta petrecerea la mos'a mea si vei
stá totu de un'a spre dispusetiune marelui
erudit — cu tote midilócele necesarie, intru
facerea studialoru sale, — astfelu a scrisu
baronulu administratorelui mostei sale.

Betranulu administratore de la *J. . . .*

in urm'a acestui ordine a stepanului seu, se
afá intr'o pusetiune neplacuta. Erá timpulu
secerisului. Ómeni, cai, boi si tote cele ce
erau la mosia, trebuiau se mérga la campu, la
lucru; caci érá mare nevoia de lucru. „*Si*“
acuma, in acestu timpu de multu si ne-ame-
nabilu lucru, vino acestu óspe, caruia „*se i se*“
face tote onorurile, carui „*petrecerea aci se i*“
se faca pre catu se póte de placuta! Acuma,
candu tota lumea are de lucru dia si nopte,
acuma eu se facu parada! Cate grigi si valuri
mai facu omulú acesti ómeni invetiati! Mai
multi servitori si cai, trebuie se romana —
dupa demnitatea casei, spre dispusetiune ós-
pelui, si — fiindu ca servitorimea de castela
e cu proprietariulu absintu, trebuie acelu per-
sonalu se se detraga economiei; caci unuiu
séu mai multi dintre dirigatori trebuie se faca
onorurile demandate la mésa, la escursiunile
scientifice si la venatu. Ai lui se fia domni
diletanti cu tote escursiunile lorú geologice,
ctnografice, séu istorice-archeologice! Asia
ratiuná bietulu administratore.

Insa ce érá de facutu! *Dlu de Birke-
burg* a fost anuntiatu si a trebuitu se fia in-
tempinatu si primitu, cum doria si demandá
stepanulu si — pace. Betranulu se mai socotiá
si éra si socotiá si numai dupa multa
socotire si dupa ce i s'a mai domolitu supera-
rea asupra „*démnului óspe*“, facu dispuseti-
unile necesarie. „*Eu ca maior-domus la curte,*“
Vichente ca coetieru si lacaiu intr'o persóna,
Saveta ca camerariu, o parche de cai de pa-
rada si caret'a cea vechia, (. . . acést'a-lu
va trascarí cum se cade, de i va trece poft'a

d'a face pr'aici studia, si-si va luá catrafusele
curendu . . . cugetá indignatulu admini-
stratore) — vom remané a casa, in satu ca
asistintia de curte a óspelui domnescu.“

Mai trista la tota acesta istoria érá
Saveta. Spunendu-i, ca astadi nu va merge,
cum érá otaritu de mai nainte, cu carulu cu
mancaria pentru lucratori la campu, ci ca va
avé se tienu tote in curatientsa si ordine la
casa, — se ntristá si necagiá, érá mai apoi
plangea bocindú-se si suspinandú.

„*N'am narocu*, macar cum!“ oftá ea in-
tristata si superata. Eu nu poteam séi, ce reu
se i se fia intemplatu acestei copile.

Cine e *Saveta*?

„*La formosa Saveta*“ érá o féta abia
de patruspedice ani, inasa casi tote roma-
nele, forte desvoltata, incatu vedindu-o ti
se para ca e de optuspedice ani, unu tipu
adeveratu sudicu, forte calificatu d'a impacá
pre „*Fica de Romanu*“ cu epitetulu ceva
pre cutediatu, ce se atribue Romaneloru
frumóse. Avea ochi mari si intunecosi, — o
adeverata „*Boopis*“, — unu peru desu si ne-
gru, si o statura frumósa, rapitória, incatu
vedindu-o si contemplandu-o, credeai ca
natur'a a imitatú picturele cele esemplarie
de feciore ale lui *Rafaclu*, si par' ca prin re-
gularitatea staturei si cor pulenti'a *Savetei* a
vrutu se demustre, ca *Saveta* e o adeverata
„*Fica de Romanu din Italia*“, o adeverata
stranepóta a lui *Traianu*, precum cu mandria,
si nu tocmai fora dreptu, se numescu Roman-
cele frumóse. — Facia ei tare arsa de sóre,
n'avea acca caracteristica nuantia slava, ce ade

blicu se va convinge, că deputatii nazionali si-precipu chiamarca. Cea ce ne dore e, că multi inca n'au aflatu timpul d'a se infacisă la Dieta; unii érași, asiă se vede, că au primitu mandatulu numai pentru d'a trage diurnole, siedindu frumosu a casa, dupa cuptoriu. Acést'a este tocmai asiă de reu si nejustificabilu, ca si aceea, candu unii credu a fi destulu pentru poporul ce ii-a alesu, deca ei din candu in candu, la provocarea, ba intetirea guvernului, vinu pro câte unu scurtu „igen!“ intru interesulu domniloru!

Traim in timpuri grele si critice, nime nu pôte sci, că mane in ale cui mani va ajunge sörtea tierii si a nöstra si pôte să se intemple pré usioru, ca deputatoru romani de ori ce colóre politica, se nu li mai remana locu si radim, de cătu in sinulu poporului, căci — „ap'a trece, petrele remanu!“ — Ei bine: cu ce facia vom returnă la poporul, de carele — pururi n'am uitatu, căruia a datele promisiuni — nu le-am implinitu cu onóre!

Credeam, că domnii deputati, pre cari ii privoscu aceste reflesiuni fratiesci ale nöstre, ni vor apretiu curat'a, nationala si moral'a intentione. —

Budapeta, in 7 fauru n. 1874.

Ori cătu suntemu de superati pre domnii magiari de la potere — pentru cumplitele si nonumeratele nodreptăti ce ni facu poporului si natiunei, totusi — pururi cu placere am luatu cunosciinta de mesurile loru cele bune, drepte, umane, — unde am avutu norocirea d'a intempina atari.

Luăm si acum notitia despre urmatóri'a mesura mai noua, carea ea insasi prin simpl'a cunosciinta se recomanda.

Printu'unu cercariu, ministeriulu de instructiune face cunoscutu, precumca s'a preingritu, ca la celu mai de aprópe cursu de preparandă pentru mositu, acestu cursu in Posionu se se propuna in limb'a magiara si slovaca, ér in Oradea-mare in limb'a magiara si romana. Mai de parte, ca — elevele serace se se provéda cu ajutorie stipendiarie de statu, in care privintia de la octomvre se vor recerca comitatele, se recomande astfelu de eleve, cu privintia mai vertosu la comunele serace, ce au mai alesu trebuintia de mósie.

Salutandu acést'a mesura, nu potemu a nu ni sprime profund'a parere de reu, că naltulu ministeriu de culte si de instructiune publica, din totu acelesi motive binecuvantate, n'a procesu de candu e, totu asemenea dreptu si umanu si patrioticu si candu a infiintiatu Universitatea din Clusiu, si numero-sele celelalte institute de cultura in tíera. Cătu de mare si sincera ar fi astadi increderea si simpatia popóraloru nemagiare in tíera catra domnii magiari — deca ar fi pasitu astfelu!

Noi n'am lipsitu a strigá, a-ii reflectá si rogá; insa — — — nu mai dicemu nemi-c'a, căci — nu i mai ajuta!

Budapeta, in 6 fauru 1874.

(H.) In colónele acestei foi am avutu de multe ori ocaziune a aretá, că nicsub actualulu regim, dar nici pana candu parlamentulu tierii nu se va compune in altu modu mai rationabilu, tíera nu pôte progresá pre nici o cale, ci din ce in ce se cufunda totu mai multu in noroiulu celu mare, in care este precipitata prin usioritatea ómeniloru partitei magiare domnitórie.

In dilole din urma furám de nou martori unci scene insemnate ce se petrecu, pre cum aretarám de unadi, in Casa reprezentatoriloru Dietei Ungariei. Intielegemu desbaterca asupra proiectulu, relativu la regularca cáii ferate orientali. Dosi in cestiunea acést'a am vorbitu in nrulu trecut, caracterisandu-i cursulu generale, totusi fiendu ea de atát'a insemnate, in cátu Cabinetulu si-a legatu remanerea la potere de rezultatulu decidorei ei — pe langa acést'a aretandu-ne ea in modulu celu mai eclatante putredineca, de care patimesce atátu regimulu, cătu si diet'a si resp. clas'a domnitórie la noi; ne vom incercá a face pre scurtu istoriculu intregoi acelei intreprinderi, pentru ca on. publicu alu nostru se-si póta formá o ideia chiara, despre modulu cum a purcesu cei chiamati la lucru si a nume la supraveghiare in acést'a intreprindere, si se póta vedé, cum Regimulu prin negrigitia sa se inglodá totu mai tare la fia care pasu, pana candu se mai identificá cu coticarii, indigeni si straini, si se fecu partasi la acte, cari se potu numi *criminali*!

Candu — cugetulu si inceptulu unei intreprinderi este neonestu, este reu, rezultatulu inca nu pôte fi bunu. Regimulu ungrescu a inceputu reu la primul pasu alu seu. S'a invoitu adeca cu coticariulu anglu *Warring*, dandu-i prin precipitare — concessiunea, ca elu pe langa o suma anumita in actiuni de 30 millióne se cladésca calea ferata. Candu s'a datu concessiunea, nici regimulu, dar nici *Warring* nu facuse nici unu planu, ba pôte că nici n'a sciutu, că intreprinderea acést'a — ce felu de terenu va intempina si cu ce felu de greutáti si spese este ea impreunata. Facia de cautiune regimulu inca nu s'a aretatu scrupulosu, ci in modu tare cavalerescu s'a multumitu a primá de la anteprenoru, cu nicairi in lume numai 1 1/4%.

Intracéca *Warring* pléca la Viena si nu trecu 6 dile si se si scapa de acést'a sarcina grea, de a cladí Ungariei drumulu de feru orientale, multumindu-se pentru greutátile intempinate la incheierea contractulu, cu unu premiu de 2 millióne fl. capetatu dela *Anglo-Bank*, cárei — iute, ca dupa unu planu vechiu, vendú concessiunea. Acum are Ungaria intreprinditoriu pe *Anglo-Bank*: ei, dar acést'a nu se apuca de lucru, ci predá tóta treb'a, printro o conventiune secreta — unui consortiu din *Paris*, care se incepa elu lucrulu. Consortiulu emite obligatiuni de prioritate in suma de 45 millióne, si la intreprinerea din partea susu numitei *Bance*, *Warring* iá asupra-si de nou essecutarea intreprin-

dorei! Acum cu anticipatiunea dela guvernulu ai cu banii capetati pe actiuni, elu vine in Transilvania se face planulu; ei — dar in asta tíera muntósa nu se pré potu el adí drumuri de feru cu un'a ou dóue. Asiă coticariulu se pune, esploaté dia terenulu si cladésce linielce cele mai usióre pe la siesuri, ér dupace se convinge, că nu merge mai de parte cu mintiun'a, se face scapatu si parasosce Transilvania, luandu cu sine câte-va millióne. Consiliulu de administratiune, constituitu in contra legii, fora convocarea actionariloru, — incredintiatu cu cladiroa, conchiama acum adunareca generale a actionariloru si intréba, ce este de facutu? Acést'a, ca se-si ajute in perplessitateca, in carea se vedú adusa, respunde, că se se emita nóue hártie de prioritate, si se se mai imprumute 17 millióne. Pré bine; insa pre vorb'a acestui consiliu nu se gasiá nimenea, se dée parale. Se facú deci, ce se facú, si intreprinderea se improcolá la tribunalulu comerciale din capitala; cátra acést'a bancelo intrebarea pre Regimulu, că: potu se dée cerutii bani? Regimulu respunde că da. In modulu acést'a — pe vorb'a si pre bus'a garantiei regimulu se dau si se depunu 30 de millióne prioritati. Terminulu pentru platirea banileru se implinesce; banii trebuiescu platiti; consiliulu de administratiune cere prolongire; se concede o data la parol'a guvernului: mai multu bancelo nu o potu dá, ei se adresé dia la regimulu, si regimulu o constrinsu a aduce inaintea camerei unu proiectu de lege si a cere de la acést'a *invoirea*, spre a luá statulu, celu si asiă destulu de enervatu, asupra-si garantia pentru cele 17 millióne! — *Nota buna*: pana ael guvernulu inca deduse acelei intreprinderi unu imprumutu de patru millióne florini, fora de a-lu vedé mai multu!

Dupa ce incátu ne a fost cu potintia — am facutu acestu scurtu istoricu alu cestiunei, de venimu acum la camera. Aici se redicara — ce e dreptu — multe voci, cu puternice argumente in contra primirei proiectulu, resp. a cerutei garantie de statu; dar rezultatulu votării fu totusi primirea propunerei guvernului, cu maiortate de 11 voturi.

Acum, dupa ce s'a primitu, se ne punemu intrebarea, că de unde va poté plati regimulu acést'a suma? Bani nu sunt; vom luá imprumutu; dar de unde? In tíera bani nu sunt; vomu recurge la creditulu nostru in strainatate. Acést'a in casulu de facia cu greu va merge, pentru că — nici cautiune, nici creditu nu avemu! si apoi lumea din decursulu debaterii si rezultatulu votării — s'a potutu convinge, că regimulu numai cu greu, numai fortiandu-se a strabatutu cu propunerea sa; lasa că maiortateca a fost compusa numai de mameluci si — cum se dice prin mari promisiuni, séu grele presiuni — ba, precum publice se vorbesce mare parte chiamati prin telegrafu; lumea intréga totu scie acum, că acést'a maiortate este in casulu de facia formata de 7 ministri, de deputatii ex-ministri, de cei interesati in cauza ca membrii ai bancoloru séu ai insusi consortiului interesatu, si

apoi — de croati si de sasii din Transilvania. Prin urmare oricine se pôte usioru convinge, că ómenii cu bune combinatiuni, vedendu starea cea miserabile a finantiloru tierii, n'au potutu secundá regimulu. Astfelu lumea finantiala; seu nu va dá bani in casu de lipsa, séu si déca va dá, va pune conditiuni, acidiatorie pentru nefericit'a tíera!

Apoi inca un'a. Acést'a cale ferata, este cladita atátu de scumpu, incátu deca Romania nu se va invoí la junctiuni, precum le pretindu interesele Ungariei, cu perderi materiale enorme alu tieri romanesce, ea singura in veci nu va fi in stare a se rentá, ci va deveni o sarcina grea, pana a nimici cu totul Ungaria.

Acést'a o va pricepe usioru, cine scie cá lini'a ferata ung. orientale, de 80 de milli, costá pana acuma nominalu 109 mil. de florini in argintu, pentru cari tíera prin concessiuna, prin ingagiamentele guvernului seu si prin votulu din urma — primi garantia! Dar acést'a linia asia cum e, si anume fara legatum cu lini'a romana pe la Brasiovu séu Oitavu nu este capace de a aduce nici unu procentu curatu! —

Acum ca de incheiere — observámu că la votarea din urma — precum scim, au votatu pentru primire si optu deputati romani deákisti. De acestia insa nu pomenesce nimenea, nici o foia nu-ii creáta, ca se arete, că ei au meritulu d'a fi ajutatu pre regimulu a impinge tíera in periculu. Acést'a va se dica, a critic'a magiara, judecandu-ii dupa tientiiloru, nu-ii mai tiene de romani — si asia nici nu afa de lipsa a mai face amintire de ca atari, ci ii subsumé dia totdeuna intre deputatii magiari guvernamentali. Cum trebué se-ii privimu noi romanii, judece onoratulu publicu.

L. Orascia, in ianuaru 1874.

(*Protestu solenu in contra proiectulu de arondare a comitatelor.*) Stimatle Dle redactore! Cu cea mai mare indestulire vinu a rogá se dai locu in colónele pretiuitulu diurnalu ce redigi unui actu, petrecutu in siedint'a scaunale din 21/1 a. c. a Orasciei, car actu este unu triumfu pentru romanii din acestu timentu si prin densii nu de puca insomnetate pentru toti romanii din Tnia.

Si cum se nu fia de insemnetate actu petrecutu in acést'a adunare, candu elu tinea a scapá pe romanii din acestu scaunu de sub stricatiósa influentia sasésca si a-ii indrepti pre calea adeverata, aretandu-le curs'a ce li se prepara prin noulu proiectu de arondare a comitatelor, in inf'elesulu cáruia Orascia ar fi a se anesá Sibiului si prin acést'a a frange cu totul influentia romaniloru in afacerile interne ale infintandului Comitat.

Decandu ne aflám pe acestu pamentu cu ospetii sasi, densii ne n'trerruptu — prin proverbialca loru astutia si nefidelitate — intrigara contra nöstra, pre tóte óbile cercari a ne tienne in orbita si asiá a ne stórcce tóte poterile spre ingrasiarea corpului sasescu.

sea si nu intru avantajulu loru ne intempina la Romane, — unu profilu adeveratu italianu. Ea érá o copila fórte víva si istetia, in absentia proprietaresei, aplicata in castelu la servitiulu internu, ea ocupá postulu unei persóne de incredere la domnia; se si portá mai totu pre domnia; in fino — inca o virtute, de care nu tóte Romanele se potu laudá — érá o féta modesta si casta, o fecióra curata, totudeuna voiósa, nici odata insa desmatiatá. Prin acést'a totusi nu voui se dicu că *Saveta* a fost straina amorului castu, „dragostei curate“, cum dicu tierenele romane reportulu de iubiro morale dintre unu june si o juna. Noi aveanu unu tierinariu, in vresta de 23 — 24 de ani, cu numele *Atvenie*, unu focioru voinicosu si frumosu, istetiu si de portare buna. Elu nu érá bine vedutu la ortacii sei si se vorbiá că, nu numai superioritateca lui asupra tuturoru celoru de o séma cu elu — elu trecuse prin servitiulu militaru — ar fi caus'a de acést'a ilu invidiau si intrigau, ei mai vertosu plecareca frumósei *Savete*, de carea se bucurá elu in secretu. De acestu reportu insa nime nu pré voiá se vorbesca, mai pucinu *Saveta*, de candu tatalu ei a aflatu de secretele inimii ei si a dogonit'o reu pentru plecareca ei de amoru catra *Atvenie*, pré care nu-lu potea suferi, din caus'a că érá seracu.

Tenerulu baronu, fiulu baronului proprietariu, petrecea pre timpul ferieloru la casa parintiloru in *Verwóhnt*. De buna séma indemnata de favorabil'a esperiintia ce facuse in situatiuni analoge, in orasiulu unde studiá la universitate, a aflatu de bine, intr'o

diminétia, candu aflase pre *Saveta* sengura intr'un'a din chiliele castelului ocupata, a-i face o dechiaratiune usioru de priceputu. *Savetei*, carea nu-lu audise venindu, de spaima i-a scapatu din mana o garafa ce tocmai ococonasiulu o palma, de-i ardea faci'a. Elu alergá la tata-seu se se planga contra servitórei *Saveta*, érá betranulu baronu tremurá de necasu, că cum o servitórie a cutesatu se palmúesca pre fiulu seu, baronu si studinte la universitate!

Baronulu chiamá pre *Saveta* la sine. „Tu ai trasu o palma fiului meu?“ „Este, Domnule.“ „Pentru garafa séu pontru — alta ce?“ „Pentru — pentru alta ce, Domnule.“ „Aha! Atunci se-i fi datu inca un'a, pentru garafa. Coconasiulu baronu va plati garafa din banii sei de septemana, érá tu, féta, candu te vei maritá, voi capetá dela mine o cununa frumósa, mai frumósa si decátu aceea ce de curendu *Amelia* a portat'o.“ (Miresele romane — observa autorulu — pórtá la nuntá o cununa mare, compusa din flori artificióse, din firu de auru si argintu si din sirme de metasa.)

Caletorindu dela J. spre resaritu, vedemu in apropiare o grupa de coline, acoperite cu totu felulu de maracini.

„Vreu se-ti aretu ceva fórte interesante,“ disci domnulu de *Birkburg* a patra séu a cincii-a di dupa sosirea sa, venidu ael cu elu calare. In acestu scurtu timpu m'am convinsu

că acestu Domnu de orasin e intr'adeveru si inca, fórte erudit, ceea cemi inspirá unu deosebitu respectu catra elu. Elu studiá regiunea si monumentele si ruinele ei, desemná si copia tóte ce aflá interesante si preste totu 'si facea studiulu de predilectiune cu tóta seriozitateca.

Ajunseram deci la „*délulu Turculu*“, cum se dice loculu — Ddiu scie cu ce dreptu — in gur'a poporulu romanu d'aici. Eu apucái spre partea de médiadi prin padureca désa de teiu, merseeram mai la vale si —

„O dieileru eterni!“ strigá domnulu de *Birkburg*, — „acést'a e . . . da, acést'a o alta lume!“ — adause cu o deosebita bucuria.

Intre gramede mari de petrisiu, situate in forma de cercu si acoperite de maracini, veduram ruinele unui templu. Cinci stelpi mari se mai tienu inca, alti trei sunt caduti si acoperiti cu iérba mare; langa templu o statua in marime naturala, insa dorere fórte stricata, pre semne — unu *Marte*. La partea despre resaritu a locului stá, in stare inca conservatu, unu architrevu; si ori unde pasiesci, inscriptiuni si tigle si cadre frumosu cioplite.

Dlu de *Birkburg* érá cu totul incantatu si strigá necontentu: „Unde suntemu, unde suntemu?“

„Cetesce,“ respunsoi eu aretandu-i o tigla cu inscriptiunea: L. F. G. M. V. „Suntemu pre pamentu clasicu: unu templu a lui *Marte*, ce l'a redicatu a cincii-a legiune romana, pre timpul lui Traianu imperatulu,“ dise archeologulu.

Acú domnulu de *Birkburg* nu mai érá de miscatu din locu. Elu vrea vro dóue dicei de lucratori pentru a face separture si mai vertosu pentru a sparge gramedile de ruine.

Nu mai cu multa truda l'am potutu face se abdica de ideia, d'a ni stricá câteva jugere de pamentu, pentru nimica, chiar nimica. In fino se puse pre un'a din columnelce aduite si-si scóse cartea pentru schitié. Eu, avendu d'a ispraví unele si altele incú in acea di, am plecatu calare si l'am lasatu senguru.

Dupa médiadi, catra séra, érá ploia ca tresnetu si fulgere, de credeai că va se se inna-ce totu jurulu. Se pôte intipuf ingrigirea mea, candu am venitu a casa si pre dlu de *Birkburg* nu l'am aflatu ael! Tocmai érá se trimitu pre *Vichente* se-lu caute, candu de odatu ilu vedui că vine; paler'a n'a trebuitu si si-o ié de pre capu, căci orcanulu i-o dusesse in lume!

„Bine cai venitu,“ strigai eu. „Acuma imbraca indata alte vestimto.“ Érá udu pana la pele. Acést'a a fost naturala; nenaturala si nepriceputu mi se parca aceea că, mantaua de ploia, fora care nici odata nu facea escusiuni, n'o avea pre sine, ci o facuse ghemu si purtá in mana.

„Pentru Ddiu,“ disei eu, „D'a si grigitu dóra ca se nuti se ude mantaua de ploia?“

In locu de a me salutá si a mi responde, mé luá de mana si merse cu mine la méa, unde mi desvelu acea mantaua si mi ará

Cu greu a potutu deci strabate radiile luminei nationale in bordeulu tieranului de aci. A inceputu inse odata a-si face cuibu, si speramu ca-si va elupta triumfulu.

Cu acésta ocaziune inse voiu numai a notifica, ca fratii sasi nu intardiara a esploata in favorea lor si proieptulu regimului, relativu lanou'a arondare a comitatelor. Dar Romanii nostri incepuse a intielege periculu ce ii amenintia prin incorporarea la Sibiu; de aceea, unindu-se cu ne'nsemnatulu numeru alu magiarilor, cerura convocarea unei adunari scaunale extraordinarie, pentru a se consulta in acest'a cauza importante reprezentantia scaunale. — Resistintia din partea sasilor nu fu incucina, dar fora efepu. Astfelu se convocă pe 21 ianuaru 1874 adunarea scaunale a Orasiei si se tienă sub presidiulu judelui Ignatiu Nagy, fiindu presentu 38 reprezentanti.

Mi-permitu a aclude aci, din protocolulu acestei adunari, urmatoriulu estrasu:

2) Presidiulu notifica, cumca la conchiamarea acestei adunari scaunale extraordinarie i-a datu ansa scrisoarea de dno 31/12 a. tr, a membrilor acestei adunari scaunale: Dr. Avramu Tincu, Schenk I., Bocz S., Sukie P., Fulop G., Petru Valeanu, Nicolau Popojici, Demetriu Eli si Nicolau Barbu, prin carea acesti-a roga Presidiulu a conchiamă totu mai in graba adunarea scaunale, spre a se consulta si dechiară cum ar fi una arondare mai practica, facia cu trebuintiele locuitorilor din acestu tinentu, care dupa proiectulu de lege alu Inaltului ministeriu reg. de interne, asternutu legislatiunei spre dezbateru, este alaturatu la infiantandulu comitatu alu Sibiuului.

Dupa citirea numitei scrisori, desbandandu-se acésta cauza momentosa, din tote punctele de vedere, Dr. Avramu Tincu face urmatori'a propunere:

Cu privire la proiectulu ministrului de interne, asternutu dietei, in privintia arondarei municipalor, in urm'a carui-a scaunulu Orasiei e alaturatu la comitatu Sibiuului, adunarea scaunale decide: a) Ca nu multiamita cu acésta arondare proiectata, in carea acestu scaunu este alaturatu unui comitatu in departare de 22 mile, cu care nu au si una legatura. b) Se alege una comisiune, carea se pregatesca una reprezentatiune, in carea se aduca motive pentru formarea unui comitatu cu loculu de oficiu in Orascia, si acésta reprezentatiune, dupa ce se va primi adunarea scaunale, se asterna corpului legislativu. c) Membrii acestei reprezentatiuni imputernicescu a staruf la locurile maialte, infiantiarea unui atare municipiu, si a comite regimulu locuintiele de oficiu pre 5 ani fora plata; spesele se vor portá din casele alodiali ale comunelor acestui scaunu in proportiune precum sunt adi representatiune in adunarea scaunale.

Facia cu acésta propunere, deputatulu Friedrich Kirchner face contra-propunerea: acésta cauza se se amane, pana ce — con-

chiamandu-se adunarea universitatii natiunei sasesci la Sibiu, se va vedé ce rezultatu a avutu reprezentatiunea universitatii, in acestu obiectu indreptata catra inaltulu ministeriu reg. ung. candu apoi se va poté conchiamă erasi adunarea scaunale spre a-se consulta ce este de facutu si a se dechiară.

Acésta contra-propunere cadiendu, s'a primitu din propunerea dlui Dr. Tincu punctele a) si b) er mai departe s'a decisu: Adunarea scaunale apromite a oferu Inalt. Regimu r. ung., pentru infiantiarea unui municipiu, cu loculu de oficiu in Orascia, locuintiele de oficiu gratis pe 25 ani. Spesele se vor portá din casele alodiali ale comunelor astfelu, ca un'a din 3 parti, se vina pre scaunu, er 2 din 3 parti se vina pre cetatea Orascia.

3. Deputatulu I. Schenk mag. propune: Ca la casu, deca nu s'ar potea infiantia acestu comitatu, care ar fire alu 9. in Transilvania ci ar remanea numai cele 8 proiectate de In. ministeriu de interne, atunci acestu scaunu pentru apropiere se se alature la comitatu Uniadiorei, dar Tribunalulu coleg. se fia localisatu in Orascia.

Acésta propune se primesce din partea adunarei scaunale.

4. In urma presidiulu invita adunarea scaunale a alege membrii comis. cari se pregatesca reprezentatiunea din cestiune.

Dupa suspenderea siedintiei pre câteva minute, din parte adunarei scaunale se alege in acésta comisiune: Dr. Avramu Tincu, Dr. Lészay I. si Keresztesy A. si se imputernicescu a pregati reprezentatiunea si a asterne adunarii scaunale mai de aprópe spre primire. —

Cu acésta s'a redicatu siedintia, a carei decursu a fostu forte infocatu, caci fratii sasi nu potea se precépa — in faciari'a lor — ca de ce nu vor romanii a-se incorporá la centrulu Sasiloru, dela cari si prin cari romanii primira — dupa cum nu rosiescu a-se lauda sasii — atate binefaceri in decusu de 700 ani, decandu sortea voi ca se invetiámu a ne cunoşce unii pe altii. Nici promisiunile nu lipsira din partea sasiloru. Asiá unii avura cutesarea a crede, ca vor poté desminti totu trecutul prin cuvinte fariseice, apromitiendu-ne, ca ei — ca natiunea cea mai culta in Tracia — nu numai vor sci, dar chiar vor si tracta cu noi cu multu mai umanu, decatu o natiune necioplita, provocandu de marturi portarea loru din trecutu (!) facia de noi. In desiertu inse fura tote incordarile sasesci, caci trecutul, si presentele chiar, ni sunt documente pre puternice, decatu se nu intielegemu ce binevoitori ne sunt fratii sasi, si asiá dóra se ne mai lasámu trasi pre ghiacia, a dá vrabi'a din mana pre cea din gardu. Totu asiá de pucina presiune potura face si sberatulu loru, ca protesta in numele natiunii sasesci. Dorintia justa a romaniloru se primi cu 30 voturi; er sasii cu totii votara contra. E de insemnatu, ca dezbateru decurse numai in limb'a romana; singura exceptiune fece pangermanulu C. Kirchner.

Nu lipsira cu acésta ocaziune inse, dupa ce nu ajutara promisiunile sasesci, nici obieptiunea, ca tindemu la o Daco-romania. Asecurámu inse pre fratii sasi si magiari, ca noi tindemu si vom cercá din tote poterile se ajungemu aumai aceea ce-si dorescu ei loru, adeca *indestuliri*. Noi scimu, ca ca indigeni, suntemu legati prin trecutul nostru cu multu mai puternicu de gli'a acestei tiere stramosiesci, decatu ca se visámu ne'trerruptu la o Daco-romania, ca densi — dupa cum aréta faptele — la o Germania-mare ori la o Magiaria si mai mare, si asiá se gravitámu in afora; dar ca cetatieni, cari suportámu tote greutátiele unei tiere; fia ele de ori ce natura, in proportiune preponderante facia de voi, fratiloru, dorimu ca se gustámu in aceeaşi proportiune si din favorurile ce ni le ofere statulu.

Ve dicemu, frati colocuitori, noi — pe cari ne incarsati cu atatea denunciatiuni, cu câte nedreptáti, se ve puneti man'a pe anima si cercandu-ve consciintia, se spuneti curatu: cine e peccatosulu. Nu aruncati pe noi peccatele vóstre, ci incetati dá monopolisá pentru voi tote drepturile, er nóu a ne aruncá in spinare numai detorintie, — si atunci ve veti poté convinge, ca noi romanii dorimu numai fericirea comuna a tuturoru colocuitoriloru acestei tiere astadi atatu de neferice prin politic'a cea separatistica nedrepta si subuectória a minoritatiloru coaliate in intentiunea dá tiranisá pre maioritatea locuitoriloru acestei tiere. Nu uitati fratiloru ca prin debilitarea nóstra vi se pregatesce perirea vóstra.

Albia Crislului, Cott. Aradu 2 fauru 1874.
Onorata Redactiune! Permite-ti-ne ca in pretiuita nóstra „*Albina*“ se dámu publiculu romanu spre opinare urmátorele nóstre plangeri, sangerátore de anime, pe cari in daru le-am insinuatu catra capii ingrigitori de scóla si invetiamentu.

Unu anu este, de candu mai unulu, mai duoi initiatori avuseramu; unulu se suspende, altulu se substitue, si alu troilea abdice, si mai pe urma, dupa ce ne sburatramu binisioru de spese prin platirea tuturor'a, bietii copli numerosi ai nostri, — bagu-sém'a si pentru ca suntemu aici intre munti si dumbrave, remasera — durere — casi unii ce nici candu n'au pasitu peste pragulu scólei!*)

Dnulu docinte suspinsu, — nu-lu acúsámu — dar de si nu mai poté fi nutritu nici de cea mai mica schintea de sperantia, ca ne va mai fericí cu talentulu si zelulu seu, ni siéde glóba (eseventu) pe capu, nu ni multimescu cu nimicu, pentru ca-lu plátimu si pana aci de jumátate, fiindu cá e opritu dela tote; — dar oh! unde esti consciintia sufletéscu? Ceialalti, abdisulu si sub-

*) Intre si dupa multele plansori si vaierari din partea invetiatoriloru, este pré caracteristica acésta — chiar contra invetiatoriloru. Dovéda destr'a, ce putrede ni sunt referintiele vietiei publice — pona diosu in satu pona adunari intre munti si codri! Red.

stitutululu, nu cugeta la altu ceva, de catu la — incheierea lunei, — la plat'a co-tienu, ca li-o detorim; er intru altele si cam asiá, pana ce invetiamentulu stá balta si de atát'a timpu e datu uitării! pre candu cea mai mare parte a locuitoriloru ar voi, ca fiii loru se invetie, pana ce e timpulu, caci trece dia dupa dia, er lumin'a nu se aprinde!!

Dnulu Inspectoru scolaru cercualu ni aréta — curiose fecie; de o parte ni subscrie Concursulu pentru invetiatoriu, demnu de noi si de starea nóstra, ba si Costulu pentru deschiderea Concursului l'a incassatu de la noi — pentru mai sicura mangaiere a nóstra, candu l'alta parte infunda pe semne acelaşi concursu in puulu mosei sale, dicendu-ni cá — a facutu pasii necesarii, l'a tramisu la „*Lumin'a*“ radióle acelei lumine inse — nu mai esu la facl'a lumiei!

Venerab. Senatu scolaru érasu de unu anu totu silabisédia la suplic'a data contra docintelui suspinsu, si in fine pana adi, si mai scie Ddieu pana candu! — ne tiene — nici in catr'o — — — Ni vine câte o data se alungámu pre invetiatorii cei fora tréba, se derimámu scóla, ce stá pustia, mai alesu candu vedemu, cá — in locu de invetiamentu si de lumina, demoralisarea cresce — naintea ochiloru — crudutiloru scolaru! —

Asiá e viétia nóstra; asiá ne cultivámu si desteptámu, si desteptandu-ne progresámu pe aici prin munti si dumbrave sub conducerea — nóstra propria, adeca sciti, a alesiloru nostri!

Deca meritámu acésta, fie-le mai mariloru nostri, purtatori de grige de binele nostru — laud'a si multiamit'a nóstra! Noi insa — tare ne tememu cá — blastemulu nu va inardá; caci — intr'adeveru mergemu in seclulu alu 19-lea, sub propri'a-ne ocrotire nationale, mergemu calea racului! —

Mai multi Hurubani.

Langa Versietiu, in ian. 1874.

Onorata Redactiune! Permite-ti-mi acésto pucine siruri in favorea publiculu, specialu in avantajulu economiei nóstre nationale.;

Omulu seracu, remasu cu familie numeroasa, lipsitu de tote trebuintiele, de tote simpatiele si totu spriginulu strainiloru, — cum póte elu a se inaltia la rangulu de egalu cu vecinulu seu favoritu? Aci nu trebuie nici filosofia, nici vr'unu spiritulu pré naltu, pentru de a afá respunsu potrivitulu.

Destulu cá si la noi, daca nu ne vom nisuf a spriginu Institutiunile nóstre proprie, din cari apoi se se póta ajutorá poporulu romanu, — dieu tristu va merge, si atunciá trebuie se incete tote câte le cugetámu a fi bune.

Asi poté enumerá mai multe Institutiuni, din cari ne ajutorámu dara se trecemu la cele mai *principali*, pre cari mi se pare, cá publiculu romanu abiá scia cumca essista, la frumosulu si folositorulu „*Institutu de creditu si de economie*“, „*Albina*“, din Sibiu, impartitu in ramuri de aceeaşi natura, in tote

— unu opregu nou mandru, ce cu atát'a grige scutitu de ploia.

Dupa ce autorulu descrie opregulu, centru a-lu face cunoscutu strainiloru, dice: O romana frumoasa, imbracata in gala, cu compusul opregu, in camesia impistrita la capu si pre manecu ce firu de aur si argintu, galboni si taleri la gramadiu, cari la totu anulu si la tote miscarea sdrincanescu, — stare romana e intr'adeveru romantica.

Domnulu de *Birkeburg* redicá tesaurulu cu amendoué manele, ilu desveli si triamandu privia spre mine. A fostu unulu din cele mai pompóse esemplaria ce se poa vedé, facutu din metasa grea rosia, inestata cu ciucuri frumosi, apoi impistriturele asuru scipindu la lumina de ti fulgerau alii. Eu priviam acusi la vestmentu, acusi la scrutatoriu si nu sciam cum se-mi eschicu lucrulu. Mai tardu cugetam ca marele invetiatu va fi avutui o aventura cu vr'o romana frumoasa, si i-a luat opregulu — de venire!

„Hei, hei,“ disei eu dimbindu si privindu in faci'a lui cea iritata; „DTa — precum vede, ai folositu bine timpulu.“

„Asia e! Cauta numai, ce pompósa e esemplari'a ast'a, ce plina de arte si de stilu e acésta impistritura, ce bine conservate colóale, casi candu totu lucrulu acuma ar fi facutu de maestrele sclave in Gineceu!“

„Spune-mi insa —“

Cum mi-a succésu acésta aflare!

Éta cum. Adu-ti a minte de pompós'a asta, ce erá ingropata in coltiulu despre re-

saritu a loculu cu templulu. Patru dintre slugele de boi ale Dvóstre tocmai treceau pe drumu. Eu li-am platitu, si ii-am pusu se redice urn'a; acésta numai cu mare truda li succese, caci pétr'a e de una greutate forte mare, patru palme de nalta. Ce minunatu esemplariu in linie aventuóse, formatu in celu mai nobile gustu, minunatu de bino conservatu, ornatu cu reliefe pline de stilu!

„In urna ai aflatu acésta —?“

Dlu de *Birkeburg* clatiná din capu si cautá la mine cu o privire triumfatória, casi candu ar fi aflatu o lume nóua.

— Cum, in ce modu vine opregulu, cu care frumósele romane se imbraca de parada, in acelu vechiu petrisiu, cugetámu intru mine, aceea numai invetiati si cu dlu de *Birkeburg* potu se scia!

Casi candu mi-ar fi gacitu cugetele, caci mi dise: „Multu m'am cugetatu cá ce óre póte fi acésta! Eu credu cá sciu ce.“

„Ce e ast'a, ce-mi areti? Ast'a ar fi — dupa a mea parere, usioru de sciutu.“

„Póte cá totusi nu asiá de usioru, precum credi DTa, respunse scrutatoriuulu cu totulu frapatu.“

Eu me truidam a fi seriosu, desti erá se plesnescu de risu, si disei: „Ce tienti deci DTa cá e obiectulu acésta?“

„Voiu se-ti spunu. E incingátoria de presbiteru a unui auguru séu a unui aruspice, precum s'a portatu la ceremoni'a de libatiuni séu de sacrificia —“

Ací erá se plesnescu de risu. — Invetiatulu continuá: — „Caci nu-mi aducu a

minte de nici unu analogonu, nici in sepaturile de la Pompeji, nici de ori altu-unde —“

„Da, acésta póte fi!“ — disei eu si pre langa tote bunavointia mea, nu me mai poteamu tiené de risu.

„Conieptur'a mea, precum vedu,“ observá dlu de *Birkeburg*, „ti-se pare pré cutediata. Ei bine, din norociro incingátoria insasi dá cea mai chiara deslucire.“ — Acú mi aréta bréulu de susu si mai angustu de la opregu, intindiendu-lu bine, si ce se vedi! Acestu bréu erá impistritu, cu litere de firu de aur, *ATVENI*.

Eu eram cu totulu uimitu; caci *Atvenie* erá — adoratoriulu si favoritu secretu alu *Svetei*! — Nu sciam ce se dicu. Dlu de *Birkeburg* insa cetia: „*Atveni* — mai corectu *Adveni*, invocatiunea catra dieime, dá veni intr'ajutoriu cu iluminatiunea sa, — bagu sé'm'a inceputulu formelorú usuatú de rogatiune“ — si cu atát'a si luá tesaurulu si se duse in locuintia sa, fora a dice mácar unu evenimentu mai multu.

Bietulu se va fi semtitu vatematu. Si cu totu dreptulu, caci nu erá nici cáta maniera in risulu meu. Insa n'am potutu se mo retienu, a trebuitu se ridu. Eu am risu; insa a tiené unu opregu nou alu unei Romane de unu esemplariu din ornatele presbiteriale antice romane, e ceva intr'adeveru de risu!

„Trebu se-i torni vinu curatu,“ diceam intru mine diminéti'a urmátoria si m'am dusu la elu. L'am aflatu in chili'a sa de dormitu. Pre mésa erá intinsu opregulu, ce-lu con-

templá cu incordata atentiune ci serio-sitate.

„Dle de *Birkeburg*,“ disei eu, „nu te indigná asupra nemanierelorú mele de ieri. Vedi acésta antea romana incingátoria usuata la sacrificia!“

I spusei apoi cá ce este propriaminte obieptulu atatu de admiratu de densulu. Acú elu se facl' posomoritu si erá cu totulu comicu. Eu me retieneam, cátu poteam, se nu ridu si aruncaí opregulu pe marginea patului.

„Nu se póte!“ dise dlu de *Birkeburg* preamblandu-se rapedo incóci si 'ncolo. „Nu se póte; caci cum se fia ajunsu obieptulu — acolo? si apoi inscriptiunea impistrita?“ — intrebá elu clatinandu cu capulu, casi candu ar fi vrutu se-si scuture diu capu cugetulu cá pasiunea sa archeologiea ilu va fi pacalitu astfelu!

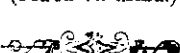
Tocmai vream se-i spunu cá *Atvenie* e unu nume de botediú, usuatu la Romani, candu intrá la noi *Vichente*, cocierulu si domesticulu.

„*Atvenie* te cauta, domnule, a venit cu veste dela pusta.“

La numele *Atvenie* ascultámu amendoí cu mare atentiune, caci presentianu cá aoh o se capetámu deslucirea dorita.

„Tramite-lu aici,“ disei eu.

(Finea va urmá.)

pârtille locuite de romani sub numele de „Reuniuni“, cari stau in cea mai de aproape legatura cu poporul, atientindu la ajutarea chiar si de adreptulu a poporului! dara ce se dicu de bietulu poporu, carele prin atatea calamitati naturali si guvernamentali, si-a perdutu tota subsistinta si credinta in presente, pana candu insisi asiâ numitii conducatori ai acestuia — nu-lu considera!

La acêsta trista reflexiune mi dâ indemnu unu dnu protopopu alu nostru, carele dupa cum me convinsci de curendu a fost asia de scrupulosu — a depune banii fondului scolei confesionali din comun'a M. . . , in sum'a de 1800 fl. in cass'a de pastrare germana din Oravitia, precandu Reuniunea Albinei abiâ câte-va case e mai de departe! Mai bine se se ingrasie nemtii, decâtu se capete si romanii ceva din banii romanului. Insa nici cu atât'a nu ajunge; ci, dupa cum am auditu, acesta depunere la straini s'a realizatu dupa consiliulu unui dnu actionariu alu Albinei si advocatu in Oravitia! cu argumentulu, că de la „Albina“ nu potu indatu capetâ indereptu capitalele depuse spre fructicare, cea-ce este precum eu sciû — tocmai contrariulu; ér ca se se convinga si dumenealoru, binevoiesca a cetî §-lu 177² din statutele „Albinei.“

Rogu deci pre dlu protopopu, a nu trece cu vederea pe „Albina“ si a dechiarâ in publicu, că — ce a fost caus'a adeverata a procedurii sale?!

Asemenea rogu si pre altu d. protopopu vecinu, se binevoiesca a dá deslucire: ce e cu conclusulu sinodului protopopescu, tîenutu in anulu 1873, carele sunâ, ca toti banii fundatiuneloru scolare si bisericesci — se se redice din cassele straine si se se depuna in casa de economii „Albina!“ —

Unulu din poporu.

Caransebesiu, 13 ianuaru 1874.

In numerulu 2 alu Albinei din a. c. se publicâ o corespundinta de langa Lugosiu, sub initialulu S. plina de indatinatelo insinuatuni si invective contra capulu diocesei Caransebesiului si a unoru functionari ai ei.

Din modulu scrierei, precum si din neologic'a corespundintiei anonime, credu a cunoşce pe fabricantele articulandului.*)

Este unu omu teneru, care a mai publicatu in v'ra trecuta unu asemenea articulandru din Fagetu, unde petrecea elu atunci, dar avendu respecte catra tineretiele si ne esperinta lui, precum si din óresicare sentiu de crutiare catra unchiulu seu protopresbiteru, pre langa cea mai mare bunavointia a noastră nu i-amu potutu aretâ atentiunea, de a-i raspunde la espectoratiunele sale de atunci.

Se vede că tacerea noastră de asta v'ra, care pentru domni'a sa inca a fostu respunsu, l'a facutu preste tota masur'a cutediatoriu, inse frumosu frumusiulu de dupa spatele tatei, căci altcum nu se pôte splicâ poltronari'a, cuprinsa in rogarea-i, ca se nu i se publice numele.

Ca se scim bine, cu ce soiu de omu avemu a face, ni permitemu a repeti si noi espresionele domnului corespundinte din ultim'a corespundinta a sa, precum sunt: *abusuri, nelegalitati, vitia, dspectare totala a statutului organicu*, prin urmare *absolutismu*, petrecutu de abusuri, éraşi nelegalitate, poftede resbunare, jafuiri si persecutiuni *hotiesci*; in fine — *nemernicu de clericu* si altele. „*Stilulu este omulu*,“ dice unu autoriu francesu.

Marturisimu, că cu unu omu atâtu de tare remasu indereptu in cultur'a sociala, in câtu nu se sfiesce a pronunciâ fora nici o basa astfelu de cuvinte, cari in partea cea mai mare a lor se audu numai in spelunce, — cu unu individiu in unu asiâ mare gradu predominantu de patim'a urei, invidiei si dusimaniei amu avé se ne tragemu socotéla numai naintea tribunalului greinulu, chiamatu de a face dreptate celoru greu scu'tati in onórea loru. A vemu inse alte ocupatiuni mai folositorie si

*) Nu pricepem, de ce importantia se fie a epucâ o persóna a numita si — tîenendu un'u ca dela aceea si numai de la aceea a potutu si trebuitu se ésa atacurile, a-si verâ tota mani'a asupr'a ei! Noi credemu ca — a infrange cu date si arguminte acusarile, ajunge multu mai multu, de catu ori catu descrieri injurioase a — pretinsei persóna. Apoi — nici aceea se nu ni se cêra, ca noi — in contra consciintiei noastre, se concedemu a numi si batjocuri pre cineva. Red.

intetitóre pentru sfer'a noastră de activitate. Bârfesca deci acelu domnu câtu i place, căci atari barfele astadi nu se mai prindu. Cea mai meritata resplata pentru calumniatori esto despretuirea lor totala.

Éra pentru orientarea onoratului publicu cetitoriu ni permitemu a adauge urmatóriele:

Domnulu corespundinte, sustieno, că in dieces'a Caransebesiului se comitu fara de legi, abusuri, jafuiri si persecutiuni *hotiesci*, ér ca dovodi aduce inainte, că unui clericu, dupa DSA, nemernicu, i s'a datu voia a se casatori in postu, si că acestu clericu dupa chirotonire a fostu tramisu de preotu in o parochia, unde nu-lu voiaa ómenii, apoi că pentru alta parochia, dupa DSA, redusa, s'a scrisu concursu din presidulu consistorialu. Domni'a sa inse este atâtu de precautu, de retace numele ambe-lor parochii, in care si pentru care au debutu se se íee in fapta masurile extraordinari amintite de DSA.

Parochiele acestea sunt: *Zoltulu* si *Sudriasulu*, in protopresbiteratulu Fagetului, domeniulu unchiului dlu corespundinte.

Dreptulu si detorinta fia cáru Archiereu esto, de a deslega neseversirile dintre crestini si a padí pe poporul incredintiatu archipastoriei sale de ori si care retacire. Aceste atribute archieresci au indreptatitu pe capulu diocesei Caransebesiului, a dispune din presidiu mesurile de mai susu, aprobate posterialmente cu unanimitate din partea consistoriului diocesanu; căci totu Lugosiu, si credu, că chiar si Domnulu corespundinte a veditu pe Sudriesieni, cu steagulu lui *Szendé Béla* in frunte preste 60 de insi la numeru, strigandu si sberandu pe stradele Lugosiului: „*se traiésca episcopulu nostru Olteanu!*“ Apoi totu omulu din tractele Fagetului si Lugosiului scie, că caus'a turburârilor religio-narie din *Zoltu* si *Sudriasu* — este numai si numai demonica portare si nesatiulu protopopului Fagetului.

Mai bine acoporiti-ve faci'a cu rusine si plangandu pecatele vóstre cele multe, căiti-ve si taceti; căci lumea pe voi de multu vo cunoşce!

In fine declarâmu, că atari articulandri necalificati, si insulte reutatiose — nici candu nu vor abate pe capulu diocesei Caransebesiului dela calea dreptatii si a adeverului. Vedeti inse voi, cei-ce stati, ca se nu cadeti. De altmintrelea atâtu domnulu corespundinte scriitoriu de pamflete, câtu si unchiulu seu — sunt membri ai Sinodului eparchialu, si ca atari sunt indreptatiti a interpelâ in caus'a pretinselor abusuri si nelegalitati.

Asteptâmu cu nerabdare, ca densii in sinodulu eparchialu viitoriu se interpedie aceste cause, si precum sperâmu — intre aplause li se va dá satisfactiunea meritata. Déca acesti domni nu pota asteptâ pana atunci ii poftimu se recurga pe calea preserisa la autoritatea mai inalta bisericesca, contra dispositioneloru consistoriali si presidiali, căci mai alesu domnulu practicantulu de advocatu va scia a se folosí de remediale legali contra dispositioneloru seu decisiuniloru arbitrariu, dupa DSA.

Incheiâmu cu observarea, că déca provocati de nou din acea parte, ne vomu vedé constrinsi a ne lasâ éraşi in polemii diurnalitice cu DSA, vom parasí si noi terenulu de reserva observata de asta data in acêsta cauza, si pentru restituirea onórei atacate — vomu intreprinde toti pasii corespundietori. B.

Intru restituirea onórei atacate!

In nrulu 6 alu Albinei de anulu 1873, din partea unoru Prisacani s'au fost redicatu acusatiune publica contra preotulu fost acolo! *Arone Bartolomei*, pretindindu-se, că ar fi devastatu padurea parochiale si ar fi instrainatu niscari hârtie de valóre din cass'a bisericeii.

Acêsta denunciare publica s'a desmintitu din partea denunciatului d. in nrulu 12 alu Albinei; — cu tóte caus'a s'a adusu naintea sinodului parochiale din *Prisaca*, ér de acolo s'a substernutu venerabilulu Consistoriu eparchialu din Caransebesiu. Dupa cercetare formale si regulata, Consistoriulu sub 15 octomv're 1873, nr. 797 bis. a adusu sentintia, cu de amenuntulu motivata, prin care acusatulu, dlu preotu *Arone Bartolomei*, astadi pa-

rochu in *Dolova*, se adeveresce in tóta privintia — deplinu nevinovatu si acusarea de celumnia, astfelu restituindu-i-se in intregu onórea vatemata.

Ni s'a cerutu — cam de multu, a publicâ sentintia intréga; dar noi credemu, că ajunge essintia ce o produseram mai susu, si că prin urmare — dlu *A. Bartolomei* nu se va superâ pentru că nu ocupâmu — de *cinci ori* mai multu spaciu din colónele foii noastre si asiâ fôrte anguste.

Ce e droptu, sentintia venerabilulu Consistoriu indetorédia pre dlu preotu *A. Bartolomeu*, a insiste, ca aceea se se publice in foile, in cari a fost trecutulu timpulu seu inovatireu; dar noi nu tîenemu că publicarea sentintiei ar fi de lipsa vorbalminte in totu cuprinsulu ei, ci că ajungu a-i spune meritulu, adeca — constatarea de ne'temeiate a denunciárilu si *achitarea deplinu a acusatulu*, precum feceram mai susu. Cu tóte acestea, daca s'ar cere espresu publicarea in estinsu a sentintiei, suntemu gat'a a o face.

Varietati.

† (*Necrologu.*) *Iosifu Romanu*, advocatu cu fii'a *Veluria*, mama-soer'a *Maria Almásy*, vod'u lui *Georgiu Kovács*, de o data in numele consangeniloru, cu affima plina de dorere facu cunoscutu, că multu amat'a socia, mama si respective fia, **PAULINA ROMANU**, nascuta *KOVÁCS*, in urmarea uniu morbu greu de peptu, in anulu vietiei sale alu 34. si alu fericitei casatorie alu 18. in 1. februaru sér'a la 10 óre dupa ce s'a inpacatu cu creatorele seu, a adormitu in Domnulu. — *Fia-i tierin'a usóra, si memori'a binecuvantata!!!* —

— (*In societatea „Petru-Maioru“*) in siedintia de domineca, 8 faurariu a. c. va ceti dlu Aureliu Ohisbacu, medicinistu, despre „*Igien'a ochiloru.*“ —

— „*République Française*“ din 3 fauru anuncia dupa „*Rappel*“, că noulu romanu alu lui *Victor Hugo*, intitulatu: „*Quatre-vingt-treize*“, adeca „*Noue-dieci si trei*“, ca rele tocmai este sub tipariu — in trei tomuri, va esi de o data in 10 limbe, in limba germana in sa nu! Este sciutu, cu de candu ca resbelulu franco-germanu, *Victor Hugo*, casi multi alti ilustru autori francesi, nu mai pota suferi nemica ce e germanu. —

** (*Th'la romana in nordulu Ardélului.*) In convingerea de plina, că „*verba movent, exempla trahunt*“, vinu dle redactore se te rogu, — desi cam tardiu — se binevoiesci a dá publicitatii urmatóriele:

Nu suferi nici o indoiéla, că grele fortune trecura peste capulu tioranulu romanu preste totu si că multe ispite lu-cereetédia inea. Trecutul inse ne aréta, că elu cu unu curagiu si vertute démna dej lauda nu numai a sciutu a esi invingatoriu din nefortuniulu trecutulu, dar inea resiste cu o fortia de june nedreptáriloru presinti si se ingrisesce cu deplina seriositate de viitoriu, spriginindu sciintia si arte, nisuindu adeca din tóte poterile a-si apropiâ acelu gradu de cultura, care conditionédia essistintia si asecurédia rol'a unei natiuni in concertulu popóraloru.

Unu esemplu ce comprobédia adeveritatea acestoru asertiuni voiu se comunica. Locuitorii din *Valea Borgoulu*, o pretura in distriptulu Naseudului, in septemanele trecute avura rar'a fericeire, de o parte d'a salutâ in mediloculu loru pe unu representante alu Thaliei romane, ér de alta parte ocaziunea d'a documentâ curatele loru sentimente romanesi si dorulu d'a progresâ in cultura. Dlu Ioanu Baocu Muntelescu — de origine Ardeleanu — dupa ce petrecese mai multu timpulu la fratii din Romania libera, si anume in cercurile cultivatoriloru Thaliei romane de din colo de Carpati, visitaandu-si de curundu caminulu parintiescu, ne delectâ si pre noi prin reprezentarea câtorva cantionete natiunali. Spriginulu din partea publiculu acestui tîenutu fu caldurosu, încátu dlu artistu si contaretiu s'a potutu convinge pre deplinu, că romanulu se interesédia si vrea a sprigini artele dsale, carea e adeverat'a scoala a omenimii; ér dlu Muntelescu prin piesele reprezentate ni dede unu viu testimoniu despre rarulu seu talentu.

„*Man'a pensiuniloru*“ — „*Surugiulu romanu*“ — „*Evreulu negutiatoriu*“ — „*Vladutulu mamei*“ — „*Evreulu gardistu*“ — „*Para-*

ponisitulu“ — „*Pandurulu ceratoriu*“ — „*Ciobanulu din Ardealu*“ fura piesele essecutate. Aátu fondulu, câtu si punerea in scena fecera impresiuni placute in publicu si legari de persóna dlu Muntelescu simpatia multor animo.

Dorimu succesu dlu artistu in tóte anghurile locuite de traian'di, spriginindu-i totu o data cordialea noastră gratitudine căci in trecerea-i pre la noi ne procurâ câteva momente de placuta suveniru. Nu mai pucinu ne magulimu a sperâ, că publiculu romanu, pre unde va trece si se va produce dlu M., ni va dá ascultare rogárii noastre fratiesci d'a-i oferí spriginulu necesariu, căci dlu M. scia recompensa, prin artea sa, indiectu. I.

— (*Unu d. corespundinte ni scrie*), marturisimu — cam pré confusu, despre decorearea spiritului nationale in unele partii Carasiului; ér ca de esemplu ni insira manifestatiuni, din cari noi am fi plecati a deduce tocmai contrariulu. Asiâ ni enara istoria un balu in *Saculu*, pentru fondulu scolaru, unde frontispiciulu salei a fost insemnatu — in sece diu partea celoru oficiali — cu transportulu „*Isten hozott!*“ E tristu; in sa atâtu mai imbucuratoriu fu, că „*o flică romana, imbracata nationalu, refusâ a juca cu unii juni, cunoscuti de romani slabi si placati spre renegatismu.*“ Astfelu de casuricredemu, că ajungu a fi insemnate in generalitate, pe scurtu. —

Indreptare!

In convocarea invetiatoriloru din inspectoratele *Temesiu* si *Vinga*, din eróre tipografica s'a pusu diu'a adunarei pe 8/10, locu de 5/20 fauru. Cea ce prin acêsta corege. — *Mircea Andreescu, m. p.*

Respunsuri:

In cestiunea fonduriloru, facia de informare insinuatuni din „*Osten*“ etc. ni se tramisera de parte competente reflexiuni — cu amenintare, de nu le vom publicâ intregu, nu ni se va mai veni candu nemica! — Da, noi adese ori am primatu chiar de la amicii nostri a taceri p'agere in contra celoru e civo ci, séu — si oportori ai nostri. Ast'a ni-a fost program'a. Insa astfelu de reflexiuni, provocate de diavollu mâtâii — cu cutesare órba, efronta, — se potâ cá — suntemu detori a le publicâ; ni au venitú pré tardiu spre a le poté publicâ inea in sa numeru. —

Multora! In dar ni va fi scrisu cine-va t' séu anu-tiertu, séu ori candu, ca se-lu considerâ de penunerante pre câtu timpulu va „*ALBINA*“, căci astfelu de notitia se ingadu in protoóele trecutulu, ér pentru espeditiune recerú neapertu avisári noue, cari se stau prin carte de coresp. numai 2 cruceri! —

Cursurile la burs'a de Viena.

dupa inscintarile telegrafice din 7 fauru n. Rent'a in arg: 74.70; rent'a in hârtia: 69.60; sortiurile de statu din 1860, intregu 102.75; patrarie: —; sortiurile de la 1864: 140.—; sortiurile instit. de creditu: 168.—; sortiurile turc: 55.—; obligatiunile rurali ung: 76.50; transilvane: 74.50; banatice: 76.—; bucovinene: 74.—; actiunile inst. de cred.: 136.50; actiunile banci nationale: 979.—; actiunile drumulu; de feru austr. de nordu: 2082.—; actiunile drum. fer. romanu: 42²/₄; ung. orientale: 49.25; imprumutulu ung. pentru drumurile ferate: 99.40; agiulu argintulu: 107.50; galbeni imp: 5.37; napoleonidori: 9.06; rubl'a rusa: 1.57; talerulu prussu: 1.70. —

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune invetiatarie din comun'a *Costeiu*, protopopiatulu *Fagetulu*, se escrie concursu cu terminu de stie septemone de la antai'a publicare in „*Albina*“.

Emolumentele sunt: 73 fl, 50 cr. v. a. in bani, 15 meti de grâu, 24 meti de cucurdiu, 100 bl. de elisa, 100 bl. de sare, 15 bl. de luminari, 10 stangini de lemne, cartiru 1/2 jugeru de gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupâ acêsta statiune sunt avisati, recursele lor, instruate in sensulu statutulu organicu, si adresate Comitulu parochialu, a le tramite dlu protopopu *Atanasiu Ioanovicu* in *Fagetu*.

Costeiu, in 23 decembre 1873.

In contielegere cu dlu protopopu
2—3 *Comitetulu parochialu.*